

ОНІМИ У СТРУКТУРІ ЗАГОЛОВКІВ ОНЛАЙН-ВИДАННЯ «НУШ»

У статті здійснено аналіз заголовків онлайн-видання освітньої журналістики «НУШ». Визначено й охарактеризовано різновиди онімів (антропоніми, топоніми, біблійні, фільмоніми, ергоніми тощо) у структурі медіаназв.

Ключові слова: заголовок, онлайн-видання, онім.

The article provides an analysis of titles of the online edition of educational journalism "NUS". Varieties of onyms (anthroponyms, toponyms, biblionyms, filmonyms, ergonyms, etc.) are defined and characterized in the structure of media names.

Key words: title, online edition, onym.

Низка наукових студій переконливо свідчить про важливість медіаназв. Онлайн-медіа та заголовки в них були предметом дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців, серед яких О. Амзін, А. Градюшко, В. Здоровега, В. Іванов, К. Кіліан, Р. Крейг, Ю. Лазебник, Я. Нільсен, О. Пискач, Б. Потятиник, Дж. Прайс та Л. Прайс, М. Тимошик, І. Хаммеріг і К. Харрісон, В. Шевченко та ін. Дослідження заголовків інтернет-видань є актуальними, що зумовлено такими причинами:

1. **Залучення уваги аудиторії.** Заголовок є першим контактом читача з публікацією. Привабливий та змістовний заголовок привертає увагу користувачів і зацікавлює їх, спонукаючи до подальшого читання.
2. **Конкуренція за увагу.** В інтернеті існує велика кількість видань та новинних порталів, які конкурують між собою за увагу читачів. Ефективні заголовки допомагають виданням виділитися серед конкурентів і залучити більше читачів.
3. **Оптимізація для пошукових систем.** Використання відповідних ключових слів та структур, що приваблюють пошукові системи, поліпшують ранжування статей у пошукових системах і збільшують їх відвідуваність.
4. **Сприйняття інформації.** Чітко сформульовані заголовки допомагають читачам швидко зрозуміти суть публікації. Вони передають ключову інформацію та викликають зацікавленість, спонукаючи читачів до подальшого читання.

Мета нашої розвідки – аналіз онімів у структурі заголовків інтернет-видання освітньої журналістики «НУШ». Вибір медіаназв здійснена у період російсько-української війни (квітень 2022 р. – квітень 2023 р.).

Власні назви є важливою частиною публіцистичного тексту, виконуючи свою головну функцію індивідуалізації, оніми першочергово привертають увагу до окремого об'єкта. І Завальнюк справедливо зазначає: «Прочитавши лише заголовок, читач одержує первинне уявлення про

надруковане, а далі залежно від того, чи закладена в заголовку інформація відповідає його запитам, знайомиться з нею повністю» [1, с. 191].

У лінгвістичній літературі існують різноманітні класифікації власних назв і термінів на їх позначення. Аналізований матеріал дозволив виділити такі різновиди онімів у заголовках онлайн-видання «НУШ»: 1) антропоніми; 2) топоніми; 3) бібліоніми; 4) фільмоніми; 5) ергоніми; 6) назви свят і визначних дат; 7) найменування сайтів, соціальних мереж, програмних продуктів; 8) назви заходів, конкурсів, проєктів.

Антропоніми (власні імена людей) у структурі заголовка сприяють залученню уваги та зацікавленості аудиторії, наприклад: *Розповідаємо про Оксена Лісового – ймовірного очільника МОН: 10 фактів із життя та влучні характеристики від колег* (20.03.2023); *СБУ повідомила про підозру в держзраді ексміністру освіти Табачнику* (23.11.2022); *Одну зі шкіл Харкова назвуть на честь Дані Дідіка – підлітка, який загинув під час Маршу Єдності-2015* (26.01.2023).

Топоніми (назви місцевості, будь-яких географічних об'єктів) допомагають визначити конкретне місце або регіон, про який йдеться у публікації, наприклад: *Що з інклюзивною освітою в Україні під час війни* (02.02.2023); *Не можна фотографувати дітей і мати «улюбленців»: що ще заборонено вчителям у Великій Британії* (28.04.2023); *У Мелітополі окупанти викрали начальницю управління освіти – мер міста* (29.03.2022); *Масштаби пошкоджень ЗО на Херсонщині попередньо оцінюють у 80 млн грн* (07.02.2023).

Бібліоніми (власні назви будь-якого писемного твору) уточнюють інформацію журналістського матеріалу, наприклад: *Підручник “Основи здоров'я”, який пропагує віктимблеймінг, можуть позбавити грифу МОН* (27.04.2023). До цієї підгрупи відносимо й документоніми (власні назви документів; термін М. Торчинського [2]: *Кабмін ухвалив Концепцію безпеки закладів освіти* (07.04.2023); *Уряд визначив освіту третьою статтею видатків – проєкт Держбюджету на 2023 рік* (14.09.2022).

Фільмоніми (найменування художніх і документальних фільмів) привертають увагу читачів до публікації, наприклад: *«Голос Вікторії: щоденник викраденої вчительки» – документальний фільм про освітянку, яка пережила російський полон* (03.03.2023); *Школярі й викладачі житомирського ліцею зняли короткометражний фільм «Крути»* (02.02.2023).

Ергоніми (власні назви ділових об'єднань людей) у публіцистичних заголовках виконують інформативну функцію, наприклад: *Відновлюють очне навчання після прильоту ракети, долають освітні втрати та готуються до випускного: репортаж із київської гімназії «Либідь»* (15.02.2023); *Проєктне навчання, лофт-зона в укритті та мультипрофіль навіть під час війни – репортаж із київського НВК № 240 «Соціум»* (11.03.2023); *Реорганізація чи ліквідація? Доля «Пласту» в Бучі під питанням* (15.11.2022).

Назви свят та визначних дат використовуються для ідентифікації конкретних подій або святкувань, які відбуваються у певний день або період. Наведемо кілька прикладів: *Безплатний онлайн-марафон для вчителів та батьків до Дня безпечного інтернету* (06.02.2023); *Корисні ресурси для вчителів до Міжнародного дня математики – УЦОЯО* (14.03.2023); *Урок до Дня Героїв Небесної Сотні: які ідеї власти та які формати обрати для дітей різного віку* (16.02.2023).

Розповсюдженими у заголовках є **найменування сайтів, соціальних мереж, програмних продуктів** тощо, які слугують засобом привернення уваги користувачів до журналістського матеріалу, наприклад: *Освітняни й школярі можуть взяти участь у конкурсі зі створення статей для Вікіпедії* (27.04.2023); *«Суспільне» шукає виробників відеоконтенту для освітнього проекту в YouTube та TikTok для школярів* (10.03.2023); *Велике інтерв'ю з ChatGPT: що думає про українську освіту, які розробки уроків пропонує та чому йому не завжди можна вірити* (29.03.2023); *Освітнян запрошують на безплатну навчальну програму від Google* (13.07.2022); *Уряд підтримав упровадження системи "EvaluEd" для зовнішнього й самооцінювання освітніх процесів* (29.04.2023).

В інтернет-виданні «НУШ» значна частина заголовків має у своїй структурі **назви заходів, конкурсів, проєктів**, які відображають специфіку освітньої галузі медіа. Наведемо приклади: *Розмальовки для дітей на патріотичну тематику від "Смарт освіти": друкуйте та користуйтеся* (21.02.2023); *Українські школярі візьмуть участь у Всесвітній гімназії-2022 – МОН* (12.05.2022); *Учителів фізкультури запрошують на семінар-практикум «Активна школа – здорова Україна»* (16.08.2022); *Школярі й учителі можуть долучитися до «Великодньої подорожі Україною» онлайн* (04.04.2023); *Психосоціальна підтримка і цифрова компетенція: учителів запрошують приєднатися до проєкту "Школу вгору"* (31.01.2023).

Отже, ономастична лексика є важливим складником публіцистичного тексту, оскільки вона не лише привертає увагу до окремих об'єктів, але й встановлює їх тотожність у навколишньому світі. З урахуванням швидкої зміни медіа-ландшафту і залучення читачів у світ цифрових медіа, дослідження заголовків інтернет-видань залишається актуальним напрямом досліджень і потребує подальших напрацювань.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Завальнюк І. Безсполучникові складні речення у ролі заголовків газетних публікацій: нові риси й тенденції. *Лінгвістичне портретування сучасного соціуму*: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції. Вінниця, 26-27 листопада 2015 року. С.191-196.
2. Торчинський М. М. Структура онімного простору української мови: Монографія. Хмельницький: Авіст, 2008. 550 с.

Науковий керівник доктор педагогічних наук, професор Омельчук С.А.